

รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ A Model of Academic Administration in Triumudomsuksa Pattanakarn Schools

ถาวร ศรีสุข¹

Thaworn Srisook

สมเกียรติ ศรีจักรวาล²

Somgiart Srijugawan

ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์²

Prapatpong Senaritch

Corresponding Author E-mail: thaworn8960@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ 2) เพื่อศึกษาผลกรณียันนรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จำนวนทั้งสิ้น 68 คน ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 136 ข้อ เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ และแบบสัมภาษณ์เพื่อยันนรูปแบบการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาครู การแนะแนว และการใช้ผลการประเมิน การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการนิเทศ
2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในทุกดัชนี โดย สัดส่วนระหว่างค่าไคสแควร์กับระดับองศาอิสระ (χ^2/df) มีค่า 1.1296 ดัชนีค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ ($RMSEA$) ที่มีค่า 0.044 ดัชนีวัดความกลมกลืน (CFI) มีค่า 0.964 ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 19 คน มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ว่าองค์ประกอบที่ได้จากการวิจัยมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ จำนวน 19 คนคิด เป็นร้อยละ 100

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

Abstract

The purposes of this study were to 1) develop an academic administration model, 2) to test the developed model with empirical data. The target group for this study were 68 school-related personnel, including school directors, deputy-directors in academic affairs, heads of learning areas, and members of school committees on basic education, and 19 experts and local scholars.

¹ นักศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

A questionnaire with 136 questions was used to study components of model and interview was used to confirm model. The statistics used for this study included percentage, mean, standard deviation, and confirmatory factor analysis (CFA) respectively.

The findings indicated that:

1. The academic administration model of Triamudomsuksa Pathanakan Schools consisted of 4 components, namely, development of students' learning potential, promotion of teachers' professional empowerment, utilization of student feedback for guidance and student development, and development of learning resources and supervision.

2. The academic administration model of Triamudomsuksa Pathanakan Schools was in congruence with the empirical data, with the chi-square and degree of freedom ratio value (χ^2/df) equal to 1.1296; root mean square error of approximation (RMSEA) equal to 0.044; comparative fit index (CFI) equal to 0.964. As a result of the confirmation of the model by experts, it was found that the academic administration model of Triamudomsuksa Pathanakan Schools was feasible, accurate and useful.

Keywords: Academic administration, Triamudomsuksa Pathanakan Schools

บทนำ

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นก้าวแรกของความพยายามที่จะลดความไม่เท่าเทียมกันของมนุษย์ที่ส่งผลต่อบุคคลหลากหลายกลุ่ม ทั้งสตรี เด็ก ขวชนบท คนยากจนในเมือง กลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อยด้อยโอกาส และเด็กเป็นจำนวนล้านๆคนที่ขาดโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนและไม่มีงานทำ ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญต่อการศึกษาระดับพื้นฐานของประชาชนเพื่อเป็นฐานของการพัฒนา โดยเฉพาะฐานการสร้างความสามารถในการแข่งขันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและการสื่อสาร ที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ละประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเท่าเทียมและโอกาสในการได้รับการศึกษาของประชาชนในชาติให้มากขึ้น ความพยายามในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้เท่าเทียมกัน จากภาครัฐที่ได้จัดทำนโยบายเพื่อสร้างโอกาสและสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อมนุษย์ทุกคน ทุกชนชั้นให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ตามลักษณะ วิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะสามารถเลือกได้ตาม ความพึงพอใจ ความจำเป็น และตามศักยภาพพื้นฐานที่มี ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและภาวะกดดันทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและโดยเฉพาะทางด้านการเมืองในปัจจุบันของไทยก็ตาม เพราะในโลกยุคปัจจุบันที่ถือว่าเป็นโลกของยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) นั้นเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงแข่งขันมากมาย ซึ่งมนุษย์ในสังคมจะต้องมีองค์ความรู้และอาศัยองค์ความรู้ (knowledge based society) ในการดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ร่วมใช้องค์ความรู้ในการพัฒนาชุมชน สังคมภายนอกและสังคมแห่งชาติได้อย่างเต็มตามศักยภาพภายใต้องค์ความรู้ที่มี อย่างสมเหตุสมผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2550 ก). ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นครั้งแรกในมาตรา 43 ความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย” และสานต่อเจตนารมณ์ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับ สิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น” ในการนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 วรรค 5 ได้บัญญัติให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานหมายถึงสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มาตรา 9 (2) บัญญัติถึงหลักการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึด หลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ มาตรา 39 กำหนดว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขต

พื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง สถานศึกษาชั้นพื้นฐานยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร จัดการศึกษาเพื่อรองรับความต้องการการพัฒนาประเทศ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากขนาดและความพร้อมในการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน สถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีความพร้อมและศักยภาพในการบริหาร จัดการสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพที่จะบริหารจัดการตาม ขนาดและความพร้อมของสถานศึกษานั้นๆ (สมศักดิ์ ตลประสิทธิ์, 2551)

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ได้ตอบสนองนโยบายเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้มีหลักการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาโดยยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จึงมีนโยบายส่งเสริมการศึกษาของเยาวชนยกระดับคุณภาพการศึกษาขยายโอกาสและสร้างความทัดเทียมกันทางการศึกษา โดยการสร้างกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการขึ้นทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อนึ่งโรงเรียนที่จะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายจะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารโรงเรียน คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และชุมชนนั้นๆ ซึ่งพร้อมที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงพัฒนาโรงเรียนตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามปรัชญาของโรงเรียน “ความเป็นเลิศทางวิชาการและคุณธรรม” ทั้งนี้โรงเรียนที่จะเข้าร่วมเป็นกลุ่มเครือข่ายจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ซึ่งในปัจจุบันมีโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายทั้งสิ้น 17 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เข้าร่วมเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2535 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี เข้าร่วมเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2536 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ฉะเชิงเทรา เข้าร่วมเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2537 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปราณบุรี เข้าร่วมเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2537 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา เข้าร่วมเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2546 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปทุมธานี เข้าร่วมเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2546 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี เข้าร่วมเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2546 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สุวรรณภูมิ เข้าร่วมเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2554 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สระบุรี เข้าร่วมเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2555 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เชียงราย เข้าร่วมเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2555 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ขอนแก่น เข้าร่วมเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2555 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สุราษฎร์ธานี เข้าร่วมเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2557 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เขลางค์นคร เข้าร่วมเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2557 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุบลราชธานี เข้าร่วมเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2558 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุดรธานี เข้าร่วมเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2558 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด เข้าร่วมเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559

โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ มีขนาดของโรงเรียนและคุณภาพของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน และได้ร่วมกันพัฒนาตามบทบาทความสำคัญ เจตนารมณ์ แผนงาน โครงการ เป้าหมาย วิสัยทัศน์ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน แต่จากผลการประเมินความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) พบว่าการจัดการศึกษาด้านวิชาการยังไม่ได้มาตรฐานในระดับที่สูงมากนัก คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนยังไม่ได้ตามมาตรฐานที่ควรจะเป็นในเรื่องการอ่าน การเขียน การคิด วิเคราะห์ การเรียบเรียงความคิด กระบวนการต่าง ๆ ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ใน 4 วิชาหลักยังไม่เหมาะสม ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์และ วิชาภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการมีความแตกต่างกัน(ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ในการศึกษา 2559-2560) ดังนั้นการบริหารวิชาการจึงเป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากการบริหารวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน จึงจำเป็นที่จะต้องมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการ ให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติ ไม่ปล่อยให้ปัญหาของการผลิตผู้เรียนที่ด้อยคุณภาพออกสู่สังคม จึงควรต้องพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
2. เพื่อศึกษาผลการยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 68 คน จาก 17 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวนหนึ่งฉบับ มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.77 – 0.89 และ ความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.86 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ในการยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ คือ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยสร้างเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการของความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ ตอนที่ 2 เป็น ข้อเสนอแนะและการวิจารณ์รูปแบบที่ได้

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาครู การแนะแนวและการใช้ผลการประเมิน การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการนิเทศ

1.1 องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 10 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.743 – 0.862 ประกอบด้วย 1) นำผลการติดตามและประเมินคุณภาพภายในและภายนอกเพื่อปรับปรุงพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) จัดกลุ่มนักเรียนที่มีความเป็นเลิศแต่ละด้าน 3) ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความสามารถพิเศษเหมาะสมกับการพัฒนานักเรียน 4) สนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการตามความสามารถด้วยวิธีการหลากหลายในเวทีต่าง ๆ 5) การจัดทำข้อมูลของนักเรียนอย่างเป็นระบบ 6) การจัดให้มีการเรียนร่วมกันได้สำหรับนักเรียนทุกระดับความสามารถในวัยเดียวกัน 7) ชี้แจงทำความเข้าใจและพัฒนานักเรียนร่วมกันกับผู้ปกครอง 8) การประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง 9) ตรวจสอบ และประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคล 10) จัดให้มีระบบการส่งต่อนักเรียนอย่างเหมาะสม

1.2 องค์ประกอบที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาครู มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.719 - 0.813 ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม เพิ่มทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน 2) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาระบบการคิดของนักเรียนได้ด้วยตนเอง 3) ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดตารางเรียนของโรงเรียน 4) จัดให้ครูได้สอนตรงตามสาขาวิชาหรือประสบการณ์ที่ตนเองถนัด 5) ส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด หรือ ความต้องการของนักเรียน 6) การสอดแทรกปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ 7) ส่งเสริมพัฒนาครูในการค้นคว้า พัฒนารูปแบบออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียน 8) ผู้ปกครอง ชุมชน หรือท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ

1.3 องค์ประกอบที่ 3 การแนะแนวและการใช้ผลการประเมิน มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.700 - 0.817 ประกอบด้วย 1) จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในโรงเรียน 2) มีการประสานงานร่วมมือกันกับองค์กรภายนอก ในการแนะแนวทางเพื่อพัฒนานักเรียน

ในด้านการศึกษาต่อ 3) การจัดทำระบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบัน 4) การรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบเมื่อสิ้นปีการศึกษา

1.4 องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการนิเทศ มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.744 - 0.781 ประกอบด้วย 1) ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดตามหลักสูตรของโรงเรียน 3) สำรวจความต้องการใช้หนังสือแบบเรียนจากครู นักเรียน ผู้ปกครองก่อนการพิจารณาคัดเลือกหนังสือมาใช้ 4) จัดทำแผนงาน หรือโครงการนิเทศของโรงเรียนเป็นประจำทุกปี

2. การยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จำนวน 19 คน มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ว่าองค์ประกอบที่ได้จากการวิจัยมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ จำนวน 19 คนคิด เป็นร้อยละ 100

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ และสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน 2) การส่งเสริมและพัฒนาครู 3) การแนะแนวและการใช้ผลการประเมิน 4) การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการนิเทศ ทั้งนี้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเป็นการบริหารงานที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของโรงเรียนที่ต้องให้ความสำคัญ ดังนั้นกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจึงต้องสัมพันธ์กับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจึงต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โรงเรียนต้องปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อผลิตนักเรียนให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามความคาดหวังของสังคมในปัจจุบัน โดยความคาดหวังนี้ย่อมขึ้นอยู่กับรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของโรงเรียนเป็นสำคัญ ดังผลการวิจัยที่ได้ทั้ง 8 องค์ประกอบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบตามหลักการแนวคิด รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) การจัดเนื้อหาของหลักสูตร 3) การจัดอุปกรณ์การสอน 4) การนิเทศการสอน 5) การส่งเสริมครูประจำการในด้านความรู้ (Faber, Charles, & Gilbert, 1970) และมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Campbell, Ronald, Edwin, and Raphael (1977) ที่ได้แบ่งรูปแบบการบริหารงานวิชาการออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะของสถานศึกษา 2) การกำหนดโปรแกรมการเรียน การสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย 3) การพัฒนาและนำหลักสูตรของชาติไปใช้ 4) การเลือกใช้และเตรียมอุปกรณ์และสื่อการเรียน 5) การประเมินผลการสอน ความมีประสิทธิภาพของ สถานศึกษาโดยจะต้องประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการที่เข้มแข็งในด้านต่าง ๆ คือ 1) การจัดระบบของหลักสูตรและการเรียนการสอน 2) การพัฒนาบุคลากรด้านการสอน 3) การจัดการเวลาเรียนที่เกิดประโยชน์สูงสุด 4) ความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับ 5) การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง 6) การวางแผนร่วมกัน (Austin & John, 1990; Kimbrough & Michael, 1998) ปัจจัยที่สถานศึกษามีคุณภาพประกอบด้วยการบริหารงาน วิชาการ ที่มีความสำคัญในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) การมุ่งเน้นทางด้านวิชาการ 2) มุ่งสัมฤทธิ์ผล 3) หลักสูตรมีคุณภาพและให้โอกาสในการเรียนรู้ 4) การจัดบรรยากาศของโรงเรียน 5) บรรยากาศ ในชั้นเรียน 6) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของผู้ปกครอง 7) ศักยภาพในการประเมิน 8) การใช้เวลาในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 9) การมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 10) มีการพัฒนาปรับการจัดการเรียนการสอน 11) มีการเรียนรู้อย่างอิสระ 12) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Hoy & Miskel, 1991; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553; วิภา ทองหงษ์, 2554) จำแนกการบริหารงานวิชาการออกเป็น 12 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนประสบการณ์ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่ง

การเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือใน การพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น 12) การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ระดับความเป็นองค์ประกอบความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียนและเป็นตัวนำทำนายความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนด้วย พฤติกรรมของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ การเน้นสัมฤทธิ์ ผลการจัดบรรยายภาคความเป็นระเบียบเรียบร้อย การประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและการสนับสนุนได้รับการรับรู้จากกลุ่มครูว่าเป็นพฤติกรรมของผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปรับปรุงโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ (Buzzi, 1991; วิภา ทองหงษ์, 2554) การจัดการควบคุม ติดตามและ พัฒนาการบริหารงานวิชาการ 8 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนงานทางวิชาการ 2) ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการใช้หลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการนิเทศการศึกษา 5) ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร 6) ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน 7) ด้านห้องสมุด 8) ด้านการวัดผลและประเมินผล ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน คือ บุคลากรของโรงเรียนเข้าใจ กระบวนการปฏิบัติงานวิชาการไม่ตรงกัน ครูบางคนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร โรงเรียนขาดการนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ ขาดสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรและหนังสือตำรา และขาดเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่ได้มาตรฐาน (พิเชษฐ คงปัดถา, 2544) การประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการนิเทศภายใน 4) ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา 5) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการศึกษา (ชูศรี ฌโนมกิจ, 2550) องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การประกันคุณภาพการศึกษา 2) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การนิเทศการศึกษา 4) การแนะแนวการศึกษา 5) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 6) สื่อการเรียนการสอน (วิภา ทองหงษ์, 2554)

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบ พบว่า

1) องค์ประกอบ การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 เมื่อพิจารณาข้อคำถามประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (1) นำผลการติดตามและประเมินคุณภาพภายในและภายนอกเพื่อปรับปรุงพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (2) จัดกลุ่มนักเรียนที่มีความเป็นเลิศแต่ละด้าน (3) ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความสามารถพิเศษเหมาะสมกับการพัฒนานักเรียน (4) สนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการด้วยวิธีการหลากหลายในเวทีต่าง ๆ (5) การจัดทำข้อมูลของนักเรียนอย่างเป็นระบบ (6) การจัดให้มีการเรียนร่วมกันได้สำหรับนักเรียนทุกระดับความสามารถในวัยเดียวกัน (7) ชี้แจงทำความเข้าใจและพัฒนานักเรียนร่วมกันกับผู้ปกครอง (8) การประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง (9) ตรวจสอบ และประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคล (10) จัดให้มีระบบการส่งต่อนักเรียนอย่างเหมาะสม องค์ประกอบนี้มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบตั้งแต่ 0.743 – 0.862 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 13.127 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 9.652 ซึ่งอธิบายถึงความสอดคล้องหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 10 ตัวในองค์ประกอบที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน แสดงว่าตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปรสามารถจัดอยู่ในกลุ่มองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งอธิบายได้ว่า หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่เป็นระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบคุณภาพตามดัชนีบ่งชี้ที่กำหนดเพื่อเป็นหลักประกันให้กับผู้รับบริการการศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสาธารณชนได้มั่นใจว่าสถานศึกษานั้น ๆ สามารถให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนา การเกิดการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคลองค์ประกอบนี้ (Mcillvan, 1986; วิภา ทองหงษ์, 2554) โรงเรียนที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัย 2) ด้านกระบวนการ และ 3) ด้านผลที่ได้รับ ซึ่งต้องได้รับการตรวจสอบ (Hoy & Miskel, 1991) รูปแบบโรงเรียนที่มีคุณภาพจะต้องมีการประเมินและทบทวนกิจกรรมทุกกิจกรรม เพื่อค้นหาวามี่สิ่งใดต้อง

ปรับปรุงเพื่อการสร้างความเชื่อถือได้ (Liston, 1999) การตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษามีจุดเน้นที่การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน องค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลต่อความมีคุณภาพของสถานศึกษาว่า ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 กลุ่มใหญ่ คือ 1) องค์ประกอบด้านการมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ประกอบด้วย การมีจุดหมายที่ชัดเจน การมีค่านิยมและความเชื่อร่วมกันและการมีภาวะผู้นำทางด้านการเรียนการสอน 2) องค์ประกอบด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและความรับผิดชอบของนักเรียน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การยอมรับและการมีสิ่งจูงใจพฤติกรรมทางกายภาพ การยอมรับและการมีสิ่งจูงใจพฤติกรรมในทางบวกของนักเรียน การได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและผู้ปกครอง 3) องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักสูตร การสอน การพัฒนาบุคลากร ความคาดหวังในความสำเร็จสูง และการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (Cuttence, 1995)

2) องค์ประกอบส่งเสริมและพัฒนาครู เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 เมื่อพิจารณาข้อคำถามประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (1) ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม เพิ่มทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน (2) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียนได้ด้วยตนเอง (3) ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนของโรงเรียน (4) จัดให้ครูได้สอนตรงตามสาขาวิชา หรือประสบการณ์ที่ตนเองถนัด (5) ส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด หรือ ความต้องการของนักเรียน (6) การสอดแทรกปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ (7) ส่งเสริม พัฒนาครูในการค้นคว้า พัฒนารูปแบบออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียน (8) ผู้ปกครอง ชุมชน หรือท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ องค์ประกอบนี้มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบตั้งแต่ 0.719 - 0.813 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 12.059 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 8.867 ซึ่งอธิบายถึงความสอดคล้องหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 8 ตัวในองค์ประกอบที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน แสดงว่าตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรสามารถจัดอยู่ในกลุ่มองค์ประกอบที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาครู สอดคล้องกับคุณลักษณะของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) เน้นการเรียนการสอน 2) ความสามารถในการรับการตรวจสอบได้ 3) การมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม และ 4) การมีแผนงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารและครู (Caldwell & Spink, 1990) สถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดหมายต้องมีหลักการสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ก็คือ การส่งเสริม สนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจหลัก คือ การสอนหรือ การสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านให้เต็มตามวัยและเต็มศักยภาพ โดยมีหลักสูตรเป็นกรอบกำกับในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับผลการศึกษา (Glickman, 1981) แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา การเพิ่มทักษะทางการสอนให้ครู โรงเรียนให้การสนับสนุนและส่งเสริมด้านทรัพยากร งบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ (Barbara, 1998)

3) องค์ประกอบการแนะแนวและการใช้ผลการประเมิน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 3 เมื่อพิจารณาข้อคำถามประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (1) จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในโรงเรียน (2) มีการประสานงานร่วมมือกันกับองค์กรภายนอก ในการแนะแนวทางเพื่อพัฒนานักเรียนในด้านการศึกษาต่อ (3) การจัดทาระบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบัน (4) การรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบเมื่อสิ้นปีการศึกษา องค์ประกอบนี้มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบตั้งแต่ 0.700 - 0.817 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 9.736 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 7.159 ซึ่งอธิบายถึงความสอดคล้องหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 4 ตัวในองค์ประกอบที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรสามารถจัดอยู่ในกลุ่มองค์ประกอบที่ 3 การแนะแนวและการใช้ผลการประเมิน หมายถึง ควรดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (วิภา ทองหงษ์, 2554) โรงเรียนที่มีคุณภาพจะต้องมีการประเมินและทบทวนกิจกรรมทุกกิจกรรม เพื่อค้นหาว่ามีสิ่งใดต้องปรับปรุงเพื่อการสร้างความเชื่อถือได้ โดยใช้ผลการประเมินมาปรับปรุง (Liston: 1999) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลต่อความมีคุณภาพของสถานศึกษาคือ การใช้ผลการประเมินมาปรับปรุงคุณภาพ (วิภา ทองหงษ์, 2554)

4) องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการนิเทศ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 4 เมื่อพิจารณาข้อคำถามประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (1) ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (2) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดตามหลักสูตรของโรงเรียน (3) สำรวจความต้องการใช้หนังสือแบบเรียนจากครู นักเรียน ผู้ปกครองก่อนการพิจารณาคัดเลือกหนังสือมาใช้ (4) จัดทำแผนงานหรือโครงการนิเทศของโรงเรียนเป็นประจำทุกปี องค์ประกอบนี้มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบตั้งแต่ 0.744 - 0.781 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 8.934 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 6.569 ซึ่งอธิบายถึงความสอดคล้องหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 4 ตัวในองค์ประกอบที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรสามารถจัดอยู่ในกลุ่มองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการนิเทศ หมายถึง การเป็นผู้บริหารทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้ได้และส่งผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทิศทางที่ดีขึ้น (Mcillvan, 1986) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายในสถานศึกษาจะสำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดหมายต้องมีหลักการสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ก็คือ มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คือ การส่งเสริม สนับสนุนหรือให้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านให้เต็มตามวัยและเต็มศักยภาพ โดยมีแหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลิคแมน (Glickman, 1981) แหล่งเรียนรู้จะช่วยปรับปรุงงานวิชาการของครูช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (วิชา ทองหง่า, 2554) หลักการนิเทศการศึกษาประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตยจะต้องเคารพในความแตกต่างของบุคคลเป็นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ควรเป็นการสร้างสรรค์ การแสวงหาความพิเศษของบุคคลและเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่ร่วมกัน (Glickman, Gordon, & Ross-Gordon, 1990) การนิเทศการศึกษาจุดหมายหลักสำคัญที่สุดสำหรับครูคือ การได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน ครูมีความรู้สึกต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะ เทคนิคการนิเทศการสอน ครูและผู้นิเทศรู้สึกว่าการนิเทศมีความจำเป็น แนวคิดในการศึกษาและบทบาทในการนิเทศ มีการปรับเปลี่ยนด้านปรัชญา สมัยก่อนมีนโยบายควบคุมครูซึ่งปัจจุบันเป็นแบบประชาธิปไตย การนิเทศเป็นความต้องการของการปฏิรูปการศึกษา การนิเทศจะเป็นส่วนช่วยปรับปรุงการศึกษา ผู้นิเทศเป็นผู้คอยแนะนำเสนอแนวคิดใหม่รวมทั้งประเมินผลการทำงานของครูด้วย (Murangi, 1996) พฤติกรรมผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การสนับสนุนการเรียนการสอน การนิเทศ วิสัยทัศน์และการทุ่มเทในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ (Maciel, 2005) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนา การเกิดการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล (วิชา ทองหง่า, 2554) การเป็นผู้บริหารทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสามารถนิเทศงานวิชาการได้และส่งผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทิศทางที่ดีขึ้น (Mcillvan, 1986) การส่งเสริม สนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจหลัก คือ การสอนหรือ การสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านให้เต็มตามวัยและเต็มศักยภาพ โดยมีหลักสูตรเป็นกรอบกำกับในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Glickman, Stephen and Ross-Gordon, 1995) การปรับปรุงงานวิชาการของครูช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติที่ดีที่สุดของครูในด้านการเรียนการสอน การให้ความเสมอภาคทางการเรียนรู้ของผู้เรียน การใช้สื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอน โดยครูต้องพัฒนาและหาวิธีการที่ดีที่สุดเพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพในการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน (วิชา ทองหง่า, 2554) แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา นั่นคือ การใช้สื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การเพิ่มทักษะทางการสอนให้ครู โรงเรียนให้การสนับสนุนและส่งเสริมด้านทรัพยากรงบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ (Barbara, 1998) หนังสือเรียนเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่ส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการจึงควรปรับปรุงสื่อ แบบเรียนให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น (Al-Hajailan, 1999) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ โดยมีลักษณะเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ชูศรี ถนอมกิจ, 2550) กระบวนการที่ครูให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียนทั้งในด้านเกี่ยวกับการศึกษา การอาชีพและด้านพฤติกรรมส่วนบุคคล ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถเลือกแนวทางการศึกษาปรับปรุงพฤติกรรมของตนได้เหมาะสมกับ

ความถนัดและความสามารถทางสติปัญญาของตน ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันความล้มเหลวหรือข้อผิดพลาดในการเรียนของนักเรียน (ธีระพร อายุวัฒน์, 2552)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ควรพิจารณารูปแบบ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการซึ่งเป็นผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นนวัตกรรมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพโดยปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเพื่อพัฒนาให้โรงเรียนมีคุณภาพวิชาการที่ดีต่อไป เพราะโรงเรียนที่มีคุณภาพวิชาการที่ดีจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของโรงเรียน

1.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดศึกษา ควรนำรูปแบบ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้โดยประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน 2) การส่งเสริมและพัฒนาครู 3) การแนะแนวและการใช้ผลการประเมิน 4) การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการนิเทศ ไปเป็นตัวชี้วัดถึงการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นั้นหมายถึง องค์ประกอบอื่นที่ไม่ได้เป็นข้อค้นพบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ในการวิจัยครั้งนี้ อาจเป็นองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการที่มีการนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการแต่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จำเป็นต้องหาวิธีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนอื่น ๆ ของไทย และประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการที่ได้ครั้งนี้ไปทดลองใช้กับโรงเรียนอื่นและเปรียบเทียบผลการพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี ถนอมกิจ. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ธีระพร อายุวัฒน์. (2552). *แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พิเชษฐ คงปัดถา. (2544). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิภา ทองหงษ์. (2554). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2551). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. สืบค้น 9 กันยายน 2562 , จาก http://www.krupai.net/sbm_somsak.htm
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550 ก). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ.2550*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Al-Hajailan, T. (1999). *Evaluation of English as a foreign language textbook for third grade secondary boy's schools in Saudi Arabia*. Dissertation Abstract International, 53(6), 385.

- Austin, G. E., and John D. R. (1990). Managing for Improved School Effectiveness: An International, Survey. *School Organization*, 10(2&3), 167-178.
- Barbara, T. (1998). *The Mediating Effect of Participation and Process Outcomes on Evaluation Use in British Columbia School Accreditation*. Dissertation Abstract International, 59(5), 1425-A.
- Buzzi, M. J. (1991). The Relationship of School Effectiveness to Selected Dimensions of Principals' Instructional in Elementary School in the State of Connecticut. *Dissertation Abstracts International*, 51(9), 3167-A.
- Caldwell, B.J., & Spinks J.M. (1990). *The Self-Managing School*. London: Taylor and Francis
- Campbell, R. F., Edwin M. B., and Raphael O. N. (1977). *Introduction to Education Administration*. Boston: Allyn and Bacon.
- Cuttence, P. (1995). *Quality Assurance School Reviews*. NSW: Richmond North Publish.
- Faber, Charles F., and Gilbert F. Shearon. (1970). *Elementary School Administration*. New York: Holt Rhinehart and Winston.
- Glickman, C. D. (1981). *Developmental Supervision: Alternative Practice for Helping Teachers Improve Instruction*. Washington D.C.: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (1990). *Supervision of Instruction : Developmental Approach* (4th ed). Boston: Allyn & Bacon A Viacom Company.
- Glickman, C. D., Stephen P. G., & Ross-Gordon, J. M. (1995). *Supervision and Instructional Leadership: A Developmental Approach* (3rd ed). Boston: Allyn and Bacon.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice* (5th ed). New York: McGraw-Hill.
- Kimbrough, R. B., & Michael N. (1998). *Education Administration* (3rd ed). New York: Macmillan Publishing Company.
- Liston, C. (1999). *Managing quality and standards*. Buckingham: Open University.
- Maciel, R. G. (2005). *Do Principals Make a Difference? An Analysis of Leadership Behaviors of Elementary Principals in Effective School*. (Doctoral dissertation, Texas-Pan American University)
- Mcillvan, M.W. (1986). The Role of Secondary School Principle. *Dissertation Abstracts International*, 37(2), 1959-A.
- Murangi, K. V. (1996). *Instructional Supervision in Namibia: A study of High school teacher and Supervisor Perceptions (Africa)*. *Dissertation Abstracts International*, 53(12), 242 - 248.